

Byla C-482/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. rugpjūčio 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Fővárosi Törvényszék (Sostinės apygardos teismas, Vengrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. birželio 29 d.

Pareiškėja:

Euler Hermes SA Magyarországi Fióktelepe

Atsakovė:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága
(Nacionalinio mokesčių ir muitų administratoriaus Skundų direkcija, Vengrija)

Pagrindinės bylos dalykas

Prašymas pakeisti arba panaikinti administracinį sprendimą, kuriuo atmestas prašymas sumažinti su draudikui perleistais reikalavimais, tapusiais beviltiškais, susijusių sandorių pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) apmokestinamąją vertę.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Reikalavimo perėmėjo galimybė prašyti sumažinti PVM apmokestinamąją vertę, susijusią su beviltiškais reikalavimais (Direktyvos 2006/112 90 straipsnis).

SESV 267 straipsnis.

Prejudicinis klausimas

Ar pagal proporcingumo, mokesčių neutralumo ir veiksmingumo principus (visų pirma atsižvelgiant į tai, kad valstybė narė negali gauti didesnio PVM nei tas, kurį prekes tiekęs ar paslaugas teikęs asmuo faktiškai gavo už tokį tiekimą ar teikimą) ir išimtį, numatytą PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte (konkrečiai kalbant, reikalavimą šią veiklą laikyti vienu neapmokestinamu sandoriu, remiantis generalinio advokato išvados byloje C-242/08 *Swiss Re* 35, 37 ir 53 punktuose išdėstytais principais), taip pat reikalavimą užtikrinti laisvą kapitalo ir paslaugų judėjimą vidaus rinkoje yra draudžiama valstybės narės praktika, pagal kurią PVM direktyvos 90 straipsnio 1 dalyje nustatytas apmokestinamosios vertės sumažinimas galutinio nesumokėjimo atveju, nėra taikomas tuo atveju, kai vykdydamas komercinę reikalavimų draudimo veiklą draudikas apdraustajam kompensavo draudiminio įvykio metu (apdraustojo kliento neatliktas mokėjimas) taikytą apmokestinamąją vertę, taip pat atitinkamą PVM, o tai reiškia, kad pagal draudimo sutartį reikalavimo teisė perėjo draudikui kartu su visomis su šiuo reikalavimu susijusiomis išieškojimo teisėmis, esant tokioms aplinkybėms:

- i) tuo metu, kai atitinkami reikalavimai tapo beviltiški, pagal nacionalinės teisės aktus nebuvo galima niekaip sumažinti su beviltišku reikalavimu susijusios apmokestinamosios vertės;
- ii) paaiškėjus, kad šis draudimas neatitinka Sąjungos teisės, nacionalinėje pozityviojoje teisėje buvo nustatytas nuolatinis kategoriškas draudimas su beviltišku reikalavimu susijusį PVM grąžinti pirminiam tiekėjui arba teikėjui (apdraustajam) tuo pagrindu, kad draudikas jam grąžino šio PVM sumą, ir
- iii) draudikas gali įrodyti, kad jo reikalavimas skolininkui tapo galutinai beviltiškas?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 73, 90 ir 135 straipsniai.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi XCII. törvény (2017 m. Įstatymas Nr. CL dėl Bendrojo mokesčių proceso; toliau – Bendrojo mokesčių proceso įstatymas) 196 straipsnis.

Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (2007 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas Nr. CXXVII) 5, 55, 56 ir 77 straipsniai.

Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (2017 m. Įstatymas Nr. CLI, reglamentuojantis mokesčių administravimą) 12 straipsnis.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 *Euler Hermes SA Magyarországi Fióktelepe* (toliau – pareiškėja) yra draudimo bendrovė, kuri vykdydama veiklą privalo išmokėti apdraustajam kompensaciją už konkretų reikalavimą tuo atveju, jei apdraustojas jo neapmoka. Paprastai kompensacijos sumą sudaro 90 % neapmokėto reikalavimo vertės ir PVM. Pagal sutartį draudimo vertę atitinkanti reikalavimo dalis ir visos teisės, kurios iš pradžių priklausė apdraustajam, išmokėjus kompensaciją pereina pareiškėjai. Vis dėlto pareiškėjai tenka faktinė PVM našta, kurią apdraustieji nesėkmingai perkėlė savo klientams.
- 2 Remdamasi 2019 m. spalio 24 d. Teisingumo Teismo nutartimi *Porr Építési Kft.* (C-292/19, EU:C:2019:901), pareiškėja 2019 m. gruodžio 31 d. pateikė mokesčių administratoriui prašymą grąžinti PVM, įtrauktą į draudimo sumas, išmokėtas nuo 2014 m. sausio 1 d., ir apskaitytą išrašytose sąskaitose faktūrose, kurių apmokėjimo data – po 2013 m. gruodžio 1 d.; bendra prašoma grąžinti suma buvo 225 855 154 Vengrijos forintų (HUF), 128 240,44 EUR ir susijusios palūkanos.
- 3 Pareiškėja savo prašymą grindė tuo, kad nagrinėjamo draudimo produkto atveju ji sumokėjo draudimo sumą, įskaitant PVM, už reikalavimus, kurie tapo galutinai beviltiški. Dėl šios priežasties ji prašė *a posteriori* sumažinti PVM apmokestinamąją vertę.
- 4 2020 m. sausio 29 d. *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatósága* (Šiaurės Budapešto mokesčių ir muitų valdyba, priklausanti Nacionaliniam mokesčių ir muitų administratoriui, Vengrija) (pirmosios instancijos mokesčių administratorius) atmetė šį prašymą. Savo sprendimą ji grindė tuo, kad sandorius, dėl kurių atsirado beviltiški reikalavimai, vykdė ne pareiškėja.
- 5 Pareiškėja pateikė skundą dėl pirmojoje instancijoje priimto sprendimo, o *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága* (Nacionalinio mokesčių ir muitų administratoriaus Skundų direkcija, Vengrija; toliau – atsakovė) išnagrinėjusi šį skundą jį patvirtino 2020 m. balandžio 15 d. Savo sprendimą ji grindė tuo, kad mokesčių teisės požiūriu pareiškėja pagal draudimo sutartis neperėmė apdraustųjų teisių. Taigi nėra įvykdyta viena iš esminių mokesčio grąžinimo sąlygų.
- 6 Pareiškėja pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme; jame ji visų pirma reikalauja pakeisti atsakovės sprendimą, o jeigu pirmasis reikalavimas nebūtų patenkintas, – panaikinti šį sprendimą ir įpareigoti atsakovę vykdyti naują procedūrą.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 7 Pareiškėja mano, kad mokesčių administratorius pažeidė Sąjungos teisę, nes atsisakė suteikti jai teisę susigrąžinti su beviltišku reikalavimu, atsiradusiu dėl jos ir apdraustųjų sudarytų sutarčių, susijusių PVM. Pareiškėja, kaip apdraustųjų teisių

perėmėja, turėjo teisę reikalauti gražinti PVM, nes pagal draudimo sutartį ji tapo klientų teisių perėmėja, kaip numatyta civilinėje teisėje. Atsižvelgiant į mokesčių neutralumo principą, teisę susigražinti PVM ji taip pat turi pagal Sąjungos teisę. Dirbtinai atskyrus draudimo teisinių santykių elementus ir dėl to taikant skirtingą apmokestinimo tvarką pažeistos Sąjungos teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo jurisprudencija. Dėl PVM sumos pareiškėja iš tiesų atsiduria nepalankioje padėtyje, yra iškraipoma konkurencija, taip pat atsiranda draudžiama diskriminacija.

- 8 Atsakovė teigia, kad kartu aiškinant Sąjungos ir nacionalinę teisę apmokestinamasis asmuo, kurio reikalavimas skolininkui tapo galutinai beviltiškas, turi teisę į apmokestinamosios vertės, susijusios su beviltiškais reikalavimais, sumažinimą. Teoriškai tam, kad apmokestinamoji vertė būtų sumažinta, to prašantis subjektas turi būti apmokestinamasis asmuo, kuriam anksčiau taikytos deklaravimo ir mokesstinės prievolės, susijusios su jo tiekiamomis prekėmis ir teikiamomis paslaugomis, dėl kurių atsirado beviltiški reikalavimai. Nagrinėjamu atveju ši sąlyga nėra įvykdyta.
- 9 Atsakovė mano, kad pareiškėja taip pat neturėjo netiesioginės prievolės sumokėti mokesť, nes ji galėjo nustatyti draudimo įmokos dydį, proporcingą prisiimtos rizikos dydžiui. Taigi apmokestinamosios vertės sumažinimas prireikus galėtų lemti nepagrįstą pareiškėjos praturtėjimą.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindų aprašymas

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad esminis klausimas pagrindinėje byloje yra tai, ar nacionalinė mokesčių teisė ir administracinė mokesčių praktika, pagal kurias beviltiško reikalavimo perleidimo atveju su šiuo reikalavimu susijusio PVM negalima gražinti nei pirmajam apmokestinamajį sandorį įvykdžiusiam subjektui, nei reikalavimo perėmėjui, atitinka Sąjungos teisę ir joje įtvirtintus bendruosius proporcingumo, mokesčių neutralumo ir veiksmingumo principus.
- 11 Šiuo klausimu nacionalinis teismas visų pirma pažymi, kad pagal Bendrojo mokesčių proceso įstatymo 196 straipsnio 3 dalies a punktą apdraustasis neturi teisės susigražinti 90 % PVM sumos, kurią jis nesėkmingai nurodė sumokėti klientui (visa ta suma arba jos dalis nebuvo sumokėta), nes pagal draudimo sutartį jis ją perleido pareiškėjai. Atsakovė taip pat atsisako gražinti mokesť pareiškėjai motyvuodama tuo, kad neįvykdyta esminė sąlyga, t. y. pareiškėja nevykdė atitinkamų sandorių ir neturėjo atitinkamų mokesčių prievolių.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagrindinėje byloje negalima priimti sprendimo be Teisingumo Teismo teisinio išaiškinimo, kuris turi būti pateiktas vykdant procesą dėl prejudicinio sprendimo dėl pirma pateiktų klausimų priėmimo.